

Planstrategi Nore og Uvdal

2017-2020

Vedtatt i kommunestyret 13.03.2017, sak 25/17

24.02.2017

1 Innhold

1	INNHold	2
2	FORMÅL MED KOMMUNAL PLANSTRATEGI	3
3	KOMMUNENS PLANSYSTEM	3
4	OVERORDNA FØRINGER SOM HAR BETYDNING FOR KOMMUNENS PLANBEHOV	7
4.1	NASJONALE FORVENTNINGER.....	7
4.2	REGIONALE FØRINGER.....	9
5	UTVIKLINGSTREKK OG SENTRALE UTFORDRINGER FOR NORE OG UVDAL KOMMUNE	10
5.1	BEFOLKNINGSUTVIKLING OG TETTSTEDSUTVIKLING	10
5.2	KOMMUNEREFORM.....	13
5.3	FOLKEHELSE	14
5.4	OPPVEKST.....	14
5.5	OMSORG.....	16
5.6	NÆRINGSUTVIKLING (HERUNDER LANDBRUK OG HYTTEBYGGING).....	16
5.7	SAMFERDSEL OG ANNEN INFRASTRUKTUR.....	19
5.8	SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP	20
5.9	KOMMUNEORGANISASJONEN	20
6	VURDERING AV PLANBEHOVET I KOMMUNESTYREPERIODEN	21
6.1	KOMMUNEPLAN	21
6.2	PRIORITERING AV PLANOPPGAVER	23

2 Formål med kommunal planstrategi

Plandelen i den nye plan- og bygningsloven trådte i kraft 1. juli 2009. Som et nytt verktøy i kommunal planlegging kom kravet i lovens § 10-1 om at kommunestyret minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, skal utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Formålet er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen. I september 2011 ga miljøverndepartementet ut en veileder i kommunal planstrategi. Denne gir føringer for kommunenes arbeid med den kommunale planstrategien, både med hensyn til innholdet og hvordan prosessen kan gjennomføres.

Kommunal planstrategi er ikke en plantype, men et hjelpemiddel for det nye kommunestyret til å drøfte utviklingstrekk og utfordringer i kommunen og avklare hvilke planoppgaver kommunen skal prioritere i valgperioden for å møte kommunens behov. Et viktig siktemål er å styrke den politiske styringen av hvilke planoppgaver som skal prioriteres. Arbeidet med kommunal planstrategi vil gi en bedre og mer systematisk vurdering av kommunens planbehov slik at kommunen bedre kan møte de aktuelle utfordringene.

Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Planstrategien trenger ikke sendes på vanlig høring, slik plan- og bygningsloven krever for ordinære plansaker, men forslaget til kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling. Det er ikke adgang til å fremme innsigelse mot forslag til kommunal planstrategi.

Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye planer i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves. Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med og være del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen, jf. [kapittel 11 i plan- og bygningsloven](#).

3 Kommunens plansystem

Kommuneplanens samfunnsdel er det overordnede plandokumentet som skal ligge til grunn både for arealdelen og for virksomhetsplanene i kommunen.

Kommuneplan

Kommuneplanen er kommunens overordnede politiske styringsdokument og skal gi langsiktige rammer for utvikling av kommunesamfunnet som helhet og forvaltningen av arealressursene i et 10-20 års perspektiv. Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter **samfunnsdel**, **arealdel** og en **handlingsdel**. Et viktig prinsipp i plan- og bygningsloven er at det skal være sterke koblinger mellom samfunnsdel og arealdel. Kommuneplanen er førende for mer detaljerte planer og budsjetter.

Kommuneplanens samfunnsdel viser kommunens langsiktige mål og strategier og hvilke utfordringer og muligheter vi står overfor. Den viser ønsket utvikling i kommunen. Samfunnsdelen er grunnlag for sektorenes planer og virksomhet i kommunen.

Kommuneplanens arealdel omfatter hele kommunen. Den er juridisk bindende og styrer den langsiktige arealutviklingen. Arealdelen skal sikre at arealbruken i kommunen bidrar til å nå/bygger opp under mål og

strategier i samfunnsdelen. Arealdelen består av plankart, planbeskrivelse og bestemmelser. Kommuneplanens arealdel (og arealdelplaner) er styrende for mer detaljerte arealplaner og utbyggingstiltak.

Kommuneplanens handlingsdel (handlingsprogram)

Kommuneplanens handlingsdel (handlingsprogram) er en plan for gjennomføring av kommuneplanens samfunnsdel, kommunedelplaner, sektorplaner og eventuelt andre planer, jfr. Plan- og bygningslovens § 11-1. Handlingsdelen skal vise hva kommunen vil prioritere de fire neste budsjettårene for å nå kommuneplanens mål. Handlingsdelen (handlingsprogrammet) er et styringsdokument for kommunens løpende virksomhet og gir konkrete prioriteringer for sektorene. Handlingsdelen skal revideres årlig. I Nore og Uvdal inngår økonomiplan og årsbudsjett i kommuneplanens handlingsdel, jfr. PBL § 11-1 4. ledd gjennom innarbeiding i handlingsprogrammet.

Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver, jfr. Kommuneloven § 44. Økonomiplanen skal omfatte minst en 4-års periode, og revideres årlig. Økonomiplanen bør inngå i årlig rullering av overordnede planer med økonomiske konsekvenser og bør ha en mest mulig oppdatert oversikt over gjeldende planer og forestående planarbeid.

Årsbudsjettet er en bindende plan for kommunens midler og anvendelse av disse i budsjettåret, jfr. Kommuneloven § 45. Årsbudsjettet skal konkretisere økonomiplanen og gjelder hele kommunens virksomhet. Årsbudsjettet er inndelt i en driftsdel og en investeringsdel og revideres årlig.

Kommunedelplan

En kommunedelplan kan utarbeides for et geografisk område, et tema eller for et virksomhetsområde, og er i planloven tenkt som en utdypning av kommuneplanen. Kommunedelplaner har ingen særskilt status eller forrang framfor andre temaplaner, men krever at planarbeidet følger planlovens krav til prosess. Kravene er utarbeidelse og høring av et planprogram (prosjektbeskrivelse), formell høring og fastsettelse i kommunestyret. Kommunedelplaner skal ha en egen handlingsdel som beskriver hvordan planen skal følges opp de følgende fire år eller mer. Handlingsdelen skal rulleres hvert år. Denne rulleringen samordnes med handlings- og økonomiplanarbeidet.

En kommunedelplan vil normalt bli utarbeidet dersom planens innhold er av betydning for en stor andel av kommunens befolkning eller får store budsjettmessige konsekvenser og der det er spesielt viktig å sikre ekstern forankring og medvirkning i både utarbeidelse og iverksetting av planen.

En kommunedelplan har et mellomlangt – lang perspektiv, 4-16 år.

Kommunedelplaner, som utdypning av kommuneplanens samfunnsdel, har ingen særskilt status eller forrang framfor andre planer som vedtas av kommunestyret. Forskjellen er hovedsakelig planlovens prosesskrav med utarbeidelse av planprogram og eksterne høringer med minimumstidsfrister.

Sektorplan (temaplan)

En sektorplan er definert som en plan for et bestemt område, tema eller sektor, og er en utdyping av kommuneplanen. Planen skal beskrive utfordringene på det aktuelle feltet, angi mål og definere strategier for å nå målene. Sektorplaner kan ha, men må ikke ha en egen handlingsdel. Sektorplan utarbeides ikke etter plan- og bygningslovens prosesskrav for behandling. Sektorplan har et mellomlangt tidsperspektiv på 4 år.

Ved sektorplaner som ikke utarbeides som kommunedelplaner, står en noe friere mht. til prosesskrav og tidsfrister. Generelt bør alle planer med planhorisont ut over budsjettåret ha en handlingsdel som rulleres årlig i tilknytning til rulleringen av økonomiplan.

En sektorplan vil normalt utarbeides for tema der plan- og bygningslovens prosesskrav ikke antas å bidra vesentlig til planens kvalitet eller relevans. I mange tilfeller vil det likevel være nyttig å anvende mange av prosesskravene for kommunedelplaner, uten at kravene er absolutte. Dette gir rådmannen mulighet til å beslutte at en forenklet planprosess skal gjennomføres, der blant annet plan- og bygningslovens krav til planprogram, graden av medbestemmelse og høring kan forenkles eller sløyfes

Kommunedelplan og sektorplan vedtatt av kommunestyret har samme planstatus med unntak av kommunedelplanens muligheter for i større grad å binde opp formelle parter utenfor kommunen til en gitt planløsning.

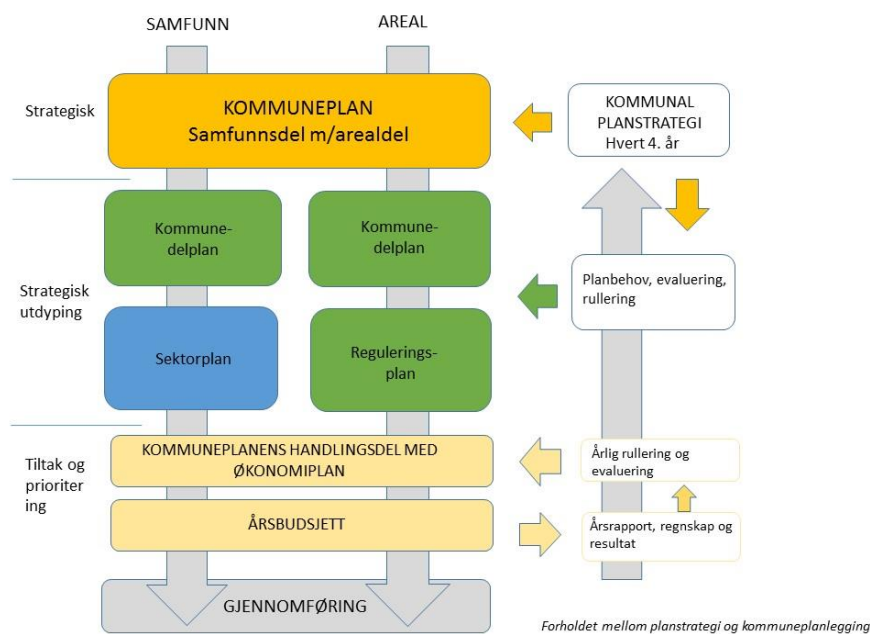
Strategier kommer her inn under sektorplan

På enkelte fagområder som omfatter interne forhold i kommunen og som gjelder hele kommunens indre liv kan det være hensiktsmessig å utarbeide strategier – eksempelvis arbeidsgiverstrategi, IKT-strategi og kommunikasjonsstrategi. Disse strategidokumentene skiller seg fra regler/retningslinjer ved at de på samme vis som overordnede planer, mer gir retning enn detaljering av tiltak og innsatser. Som de øvrige planene forutsettes derfor også strategiene å følges opp gjennom årlig rulling av handlingsplaner.

Det blir langt på vei et skjønnsspørsmål når en temaplan skal utarbeides som en kommunedelplan eller som en sektorplan. I vurderingene kan noen forhold være særlig viktige:

- I hvilken grad skal planen «*fremme helhet ved at sektorer, oppgaver og interesser i et område ses i sammenheng gjennom samordning og samarbeid om oppgaveløsning mellom sektormyndigheter og mellom statlige, regionale og kommunale organer, private organisasjoner og institusjoner, og allmennheten*»
De formelle høringene av planprogram og planutkast kan styrke den eksterne forankringen. Som utdyping av kommuneplanen forutsetter planloven av kommunedelplaner ikke bare legges til grunn for den kommunens egen virksomhet, men også for statens og regionale myndigheters virksomhet i kommunen.
Hvis ja – kommunedelplan.
- Hvor lang er planhorisonten. Om planhorisont er som for kommuneplanen og planen er en naturlig utdyping av kommuneplanen, taler mest for kommunedelplan. Kortere planhorisont trekker mer i retning av sektorplan.

- Hvor omfattende er konsekvensen av planen mht. betydning for innbyggerne, økonomi og forpliktelser inn i framtiden? Omfattende og langsiktige konsekvenser trekker i retning av kommunedelplanens krav til prosess og åpenhet.
- Stort tidspress og liten utredningskapasitet? Sektorplan kan underlegges noe enklere og raskere prosedyrer og kan derfor normalt gjennomføres både raskere og med mindre ressursinnsats enn en kommunedelplan.

Figur 1. Forholdet mellom planstrategi og kommuneplanlegging.

Handlingsplan

Handlingsplaner konkretiserer hvordan en overordnet plan skal følges opp med tiltak, ansvar og tidsfrister. En handlingsplan kan enten inngå som del av en kommunedelplan/sectorplan eller fremmes som egen oppfølgende plan hjemlet i overordnet kommunedelplan/sectorplan. Handlingsplaner som følger kommunedelplaner må i tillegg rulleres årlig.

Handlingsplaner som krever ressurser for gjennomføring bør utarbeides som del av handlingsdelprosessen (handlingsprogramprosessen). Andre handlingsplaner som kompetanseplan i grunnskoleopplæringen og kompetanseplan i barnehage kan vedtas som egen sak. Et viktig moment er at tiltak som foreslås i de ulike handlingsplanene ikke er endelig prioritert før de inngår i vedtatt handlingsprogram.

Det er ofte krevende å integrere handlingsplaner i handlingsprogrammet i ettertid. Det er derfor ønskelig at mål og strategier i vedtatte planer følges opp i årlig handlingsprogramarbeid. Dette sikrer at det settes av ressurser til oppfølgingen av vedtatte planer.

Det er utviklet en ny mal for kommunens handlingsprogram. Malen er tatt i bruk fra og med 2017. Endringene har som mål å forsterke det strategiske fokuset i dokumentet ved at handlingsprogrammet får

en enda tettere kobling mot vedtatte og nye planer og gjennom dette blir et bedre styringsverktøy for både folkevalgte og ledere i Nore og Uvdal kommune. I tillegg tas det sikte på å øke leservennligheten i dokumentet gjennom felles maler for kommuneområdene og forenkle arbeidet med dokumentet ved noe mindre detaljerte beskrivelser enn tidligere.

4 Overordna føringer som har betydning for kommunens planbehov

4.1 Nasjonale forventninger

Nasjonale forventninger vedtatt ved kongelig resolusjon 12.06.15. Nasjonale forventninger peker på oppgaver og interesser som regjeringen mener det er viktig at fylkene og kommunene tar opp i sin planlegging etter plan- og bygningsloven i den kommende perioden for å bidra til gjennomføring av nasjonal politikk. En klargjøring av regjeringens forventninger er ment å bidra til at planleggingen blir målrettet og ikke mer omfattende enn nødvendig.

Gode og effektive planprosesser

Enklere regelverk og bedre samarbeid

Målrettet planlegging

Økt bruk av IKT i planleggingen

Regjeringen forventer blant annet at kommunen:

- Baserer planforslag og beslutninger på et godt og oppdatert kunnskapsgrunnlag, og ivaretar nasjonale og viktige regionale interesser.
- Sikrer tidlig medvirkning og involvering av allmennheten, berørte myndigheter, parter og interesseorganisasjoner.
- Bruker regionalt planforum aktivt.
- Tar i bruk mulighetene som ligger i plan- og bygningsloven for prioriteringer og forenklinger. Kommunen oppdaterer overordnede planer, unngår flere plannivåer enn nødvendig, sørger for hensiktsmessig detaljering og tar i bruk mulighetene for parallell plan- og byggesaksbehandling.
- Sikrer effektiv behandling av private planforslag, og bidrar til god plankvalitet ved å gi tidlige, tydelige og relevante krav til utredninger og dokumentasjon.
- Sikrer enkel tilgang til digitale plandata gjennom bruk av digitalt planregister, og tar i bruk verktøy for digital plandialog og plan- og byggesaksbehandling.

Bærekraftig areal- og samfunnsutvikling

Et klimavennlig og sikkert samfunn

Aktiv forvaltning av natur- og kulturminneverdier

Fremtidsrettet næringsutvikling, innovasjon og kompetanse

Regjeringen forventer blant annet at kommunen:

- Legger vekt på reduksjon av klimagassutslippene, energiomlegging og energieffektivisering gjennom planlegging og lokalisering av næringsvirksomhet, boliger, infrastruktur og tjenester.
- Tar hensyn til klimaendringer og risiko og sårbarhet i sin samfunns- og arealplanlegging og byggesaksbehandling. Kommunen sikrer at det utarbeides risiko- og sårbarhetsanalyser for utbyggingsplaner, som gir et godt kunnskapsgrunnlag for å forebygge og redusere aktuelle risiko- og sårbarhetsforhold. Det tas særlig hensyn til naturfarer og eksisterende og fremtidige klimaendringer.

- Identifiserer viktige verdier av naturmangfold og landskap, friluftsliv, kulturminner og kulturmiljø, og ivaretar disse i kommunale planer. Tilgjengelig kunnskap tas aktivt i bruk og samlede virkninger synliggjøres og tas hensyn til.
- Og fylkeskommunen samarbeider om planlegging for verdiskaping, bærekraftig næringsutvikling og innovasjon i partnerskap med næringslivet og regionale og lokale aktører. Det settes av tilstrekkelige arealer for næringsutvikling som ivaretar næringslivets behov, og som er lokalisert ut fra hensynet til samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.
- Kommunen sikrer viktige jordbruksområder, og legger til rette for nye og grønne næringer i tilknytning til jordbruk og skogbruk, som grønt reiseliv, mat med lokal identitet og utnyttelse av bioenergi.
- Sikrer tilgjengelighet til gode mineralforekomster for mulig utvinning, avveid mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Behovet for og tilgangen på byggeråstoffer ses i en regional sammenheng.
- Tar hensyn til Forsvarets arealbehov når dette er nødvendig for å ivareta landets forsvarsevne og i henhold til nasjonale forsvarsplaner.

Attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder

Samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

Et fremtidsrettet og miljøvennlig transportsystem

Levende by- og tettstedsentre

Helse og trivsel

Regjeringen forventer blant annet at kommunen:

- Og fylkeskommunen fastsetter regionalt utbyggingsmønster, senterstruktur og hovedtrekkene i transportsystemet, herunder knutepunkter for kollektivtrafikken. Gjennom planleggingen trekkes langsiktige grenser mellom by- og tettstedsområder og store sammenhengende landbruks-, natur- og friluftsområder. Staten, fylkeskommunen og kommunen legger vedtatte planer til grunn for egne vedtak.
- I sin planleggingen legger til rette for tilstrekkelig og variert boligbygging, lokalisert ut fra hensynet til samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.
- Sikrer høy arealutnyttelse rundt kollektivknutepunkt, tilrettelegger for økt bruk av sykkel og gange i dagliglivet, og sikrer sammenhengende gang- og sykkelforbindelser av høy kvalitet. Potensialet for fortetting og transformasjon utnyttes før nye utbyggingsområder tas i bruk.
- Bidrar aktivt i arbeidet med konseptvalgutredninger og statlige planer for store samferdselstiltak. Kommunene tilrettelegger for effektive prosesser og rask behandling av kommunedelplaner og reguleringsplaner for samferdselstiltak.
- Sikrer trygge og helsefremmende bo- og oppvekstmiljøer, frie for skadelig støy og luftforurensning.
- Tar vare på naturverdiene og legger til rette for fysisk aktivitet og trivsel for hele befolkningen ved å sikre sammenhengende grønne strukturer, åpne vannveier og nær tilgang til områder for lek, idrett, rekreasjon og nærfriluftsliv.
- Legger prinsippene om tilgjengelighet og universell utforming til grunn i planlegging av omgivelser og bebyggelse.

4.2 Regionale føringer

Regional planstrategi og Buskerud fylkeskommunes planer og strategier gir føringer for Nore og Uvdal kommune. Dette er planer som ikke er juridisk bindende, men som legges til grunn for utøvelse av regional politikk og prioritering av midler. Kommunen har i ulik grad av mulighet til medvirkning i disse planprosessene.

Regionale planer som har betydning for Nore og Uvdal:

- ✓ Regional planstrategi 2017 - 2020
- ✓ Regional plan for næringsutvikling og verdiskaping
- ✓ Regional plan for reiselivet «Først mot fremtiden» 2010-2016
- ✓ Regional plan for Hardangervidda 2011-2025
- ✓ Regional plan for vannforvaltning i vannregion Vest-Viken 2016-2021
- ✓ Regional plan for kunnskapsfunnet 2016-2020
- ✓ Regional plan for vannforvaltning i vannregion Vest-Viken 2016-2021
- ✓ Kollektivtransportplan for Buskerud fylke – utvikling mot 2030

Regionale planer under utarbeidelse:

- ✓ Regional areal- og transportplan
- ✓ Regional plan for kulturminnevern

Fylkesmannen i Buskerud viser til:

- ✓ Nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging, vedtatt ved Kgl.res. i juni 2015
- ✓ Målsettingene i Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging fastsatt i september 2014
- ✓ Vurdere konsekvensene av klimaendringene, jf. Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene, fastsatt i september 2009
- ✓ Mål og planlegging i folkehelseloven, jf. §6
- ✓ Helsedirektoratets veileder «God oversikt – en forutsetning for god folkehelse. En veileder til arbeid med oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer.
- ✓ I tillegg generelt på temaene samfunnssikkerhet, landbruksmessige forhold og miljømessige forhold.

Nasjonalt forventningsdokument og regional planstrategi danner sammen føringer for den kommunale planstrategien. Forventningene er avgrenset til planlegging etter plan- og bygningsloven.

Kongsbergregionen

Nore og Uvdal kommune er med i Kongsbergregionen, som er et samarbeids og interesseorgan for kommunene Kongsberg, Flesberg, Rollag, Nore og Uvdal, Tinn, Hjartdal og Notodden.

Visjonen for Kongsbergregionens er: *"en attraktiv og synlig region – som skaper verdier"*.

Kongsbergregionens formål er, gjennom samarbeid mellom kommunene, å utløse større verdiskaping, utfylle hverandre og utnytte de samlede ressursene bedre. Gjennom samarbeid skal man gjennomføre satsninger eller oppnå mål som vanskelig kan nås uten å samle kreftene i regionen.

Satsingsområder for perioden 2010-2021 er:

- Tilrettelegging for næringsutvikling og arbeidsplasser
- Kommunikasjon / infrastruktur / samferdsel
- Steds- og områdeutvikling
- Kunnskapsutvikling
- Tjenesteutvikling

Kongsbergregionen er på den ene siden et formelt organ iht. kommunelovens § 27, med tilhørende vedtektsfestede råd og utvalg. Men Kongsbergregionen er også en nettverksorganisasjon som legger til rette for møteplasser, arenaer, nettverk og arbeids-/faggrupper der man løfter saker, ideer, initiativ, utfordringer og kompetanse inn i et fellesskap. Et fellesskap der ulike utgangspunkt og forskjellig kompetanse kan skape grunnlag for utvikling.

Nore og Uvdal kommune er deltakende i de fleste prosjekt og fagnettverk.

Kongsbergregionen er politisk styrt gjennom Representantskapet (alle formannskapene) og Regionrådet (alle ordførerne). Regionrådet har ansvar for å utarbeide forslag til strategier for regional utvikling. Strategiene skal drøftes av formannskapene i kommunene og legges frem til endelig behandling i kommunene. Regionrådet arbeider innenfor de fullmakter kommunene har gitt til ordførerne. Regionrådet må løpende vurdere hvilke saker som må legges frem for kommunene til endelig behandling. Rådmannsutvalget behandler saker som skal opp i Regionrådet før regionrådsmøtene.

5 Utviklingstrekk og sentrale utfordringer for Nore og Uvdal kommune

5.1 Befolkningsutvikling og tettstedsutvikling

Å forutse befolkningsutviklingen i en kommune er komplisert. Man må legge til grunn en faktabasert og systematisk tilnærming, gjennom bruk av data og statistikk (SSB). I tillegg må kommunen med sin lokalkunnskap gjøre sine egne vurderinger av befolkningsutviklingen.

Befolkningsutviklingen avhenger av svært mange faktorer:

- Innvandring
- Tilgang på arbeidsplasser i regionen
- Folkehelse / levekår
- Boligpolitikk / boligsosiale forhold
- Kommuneøkonomi
- Skoleplanlegging
- Miljø og samferdsel

Nore og Uvdal kommune vedtok i 2010 kommuneplanens samfunnsdel med følgende satsningsområder:

- Folkehelse og bolyst
- Næringsutvikling og arbeidsplasser

Hvordan man lykkes i å følge opp satsningsområdene i kommuneplanens samfunnsdel har stor betydning for befolkningsutviklingen.

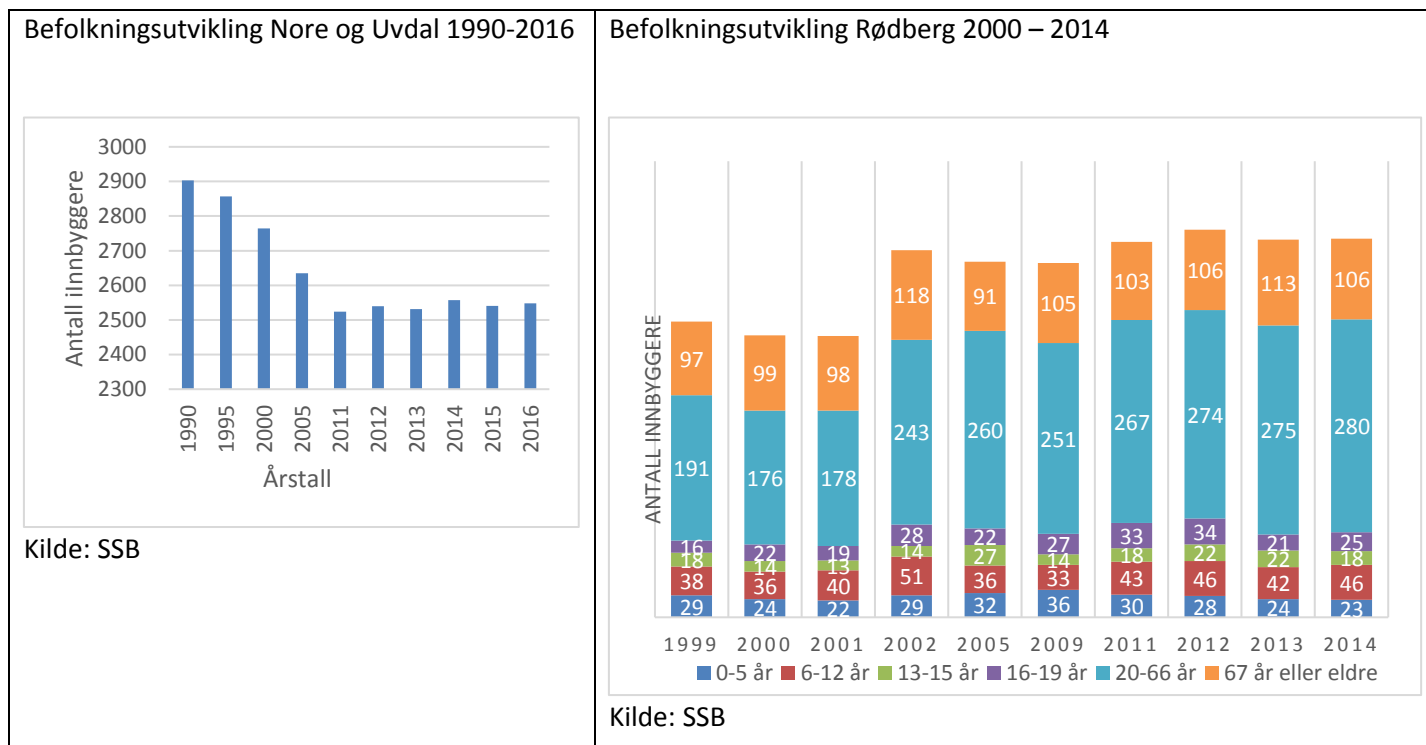
Siden kommunene Nore og Uvdal ble sammenslått til en kommune i 1962 har det i grove trekk vært en negativ befolkningsutvikling i kommunen. Nore og Uvdal kommune en klar negativ befolkningsutvikling i perioden 1985-2009 på 495 personer. I perioden 2009 til 2014 hadde kommunen imidlertid en svak positiv befolkningsutvikling med 54 personer, og man kan kanskje spore antydning til stabilisering i perioden 2014-2016.

Rødberg hadde i perioden 2000 – 2014 en økning i befolkningen på 141 personer, mens kommunen samlet i samme periode hadde en nedgang på 207 personer.

SSB sitt hovedalternativ anslår en svak befolkningsreduksjon i årene som kommer, og anslår folkemengden i 2040 til å ligge på ca. 2500 personer.

For å se framover kan det også være nyttig å se bakover. I 2006 var framskrevet folkemengde i 2015 estimert til 2390 personer (SSB hovedalternativ). Faktisk folkemengde i 2015 var 2541. Dette synliggjør at man ikke skal se seg blind på framskrivningene, og viktigheten av å tro på egne planer. Man kan også velge å tolke dette slik at samfunnsdelens satsingsområder er fulgt opp, og aktiv bruk av næringsfond og andre virkemidler har gitt positive resultater.

I følge kommunebarometeret 2016 er Nore og Uvdal kommune på 16. plass i landet rangert på inntektsnivå. Dette synliggjør at kommunen har økonomiske forutsetninger til å gjøre kompensere tiltak for å motvirke den negative befolkningsutviklingen som SSB vurderer å være mest sannsynlig for kommunen. Dette krever imidlertid målrettede tiltak og planmessig økonomistyring som er godt forankret i kommunens styringsdokumenter.

Rødberg er kommunens administrative senter. Bebyggelsen er konsentrert og sentrum består av en kombinasjon av boliger og forretninger. Folketallsutviklingen viser at Rødberg har hatt en økning på 127 personer fra 2000-2014 mens det i hele kommunen i samme tidsrom var en reduksjon på 223 innbyggere. Dette viser at utviklingen i Nore og Uvdal i stor grad følger trenden med sentralisering til tettsteder. For å beholde denne trenden vil det være viktig å opprettholde den funksjonen Rødberg har som et handelssenter i øvre del av Numedal. Det vil også være viktig for å opprettholde bosettingen i alle kommunens bygder.

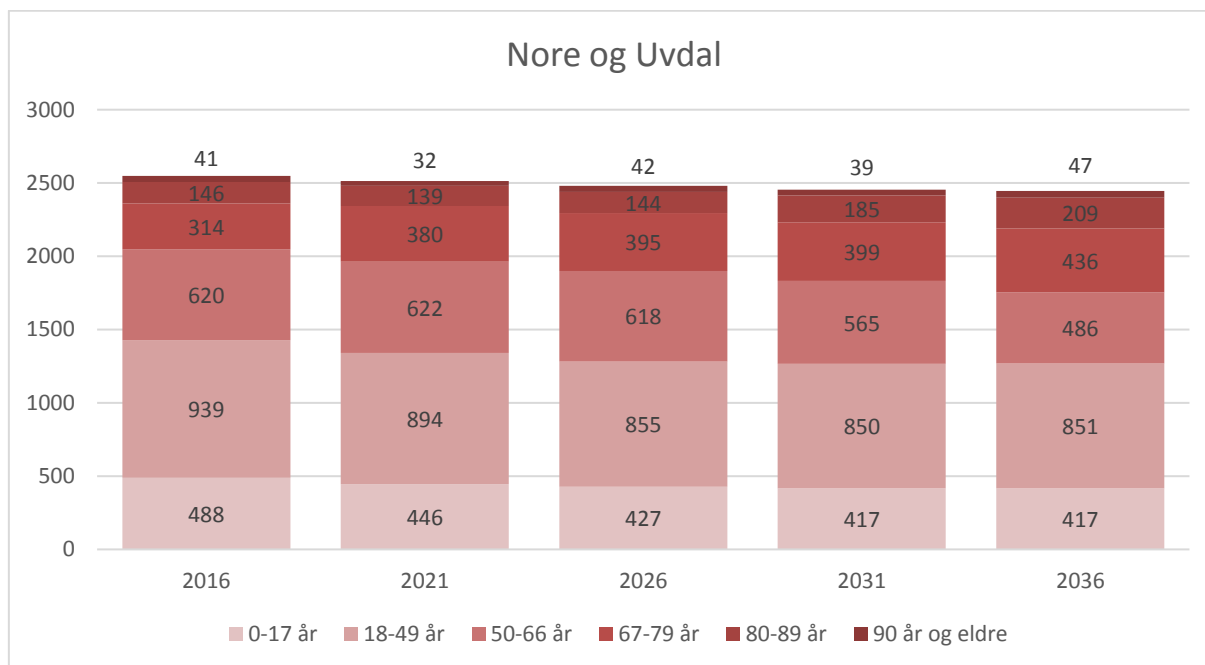
Alderssammensetning.

Nore og Uvdal kommune har allerede en gammel befolkning, og har en svært liten eldrebølge i vente. Eldrebølgen som skal skylle over landet de kommende årene forventes ikke å representere noe problem for Nore og Uvdal kommune siden eldreomsorgen allerede er godt utbygget i kommunen (NIBR notat 2015:105).

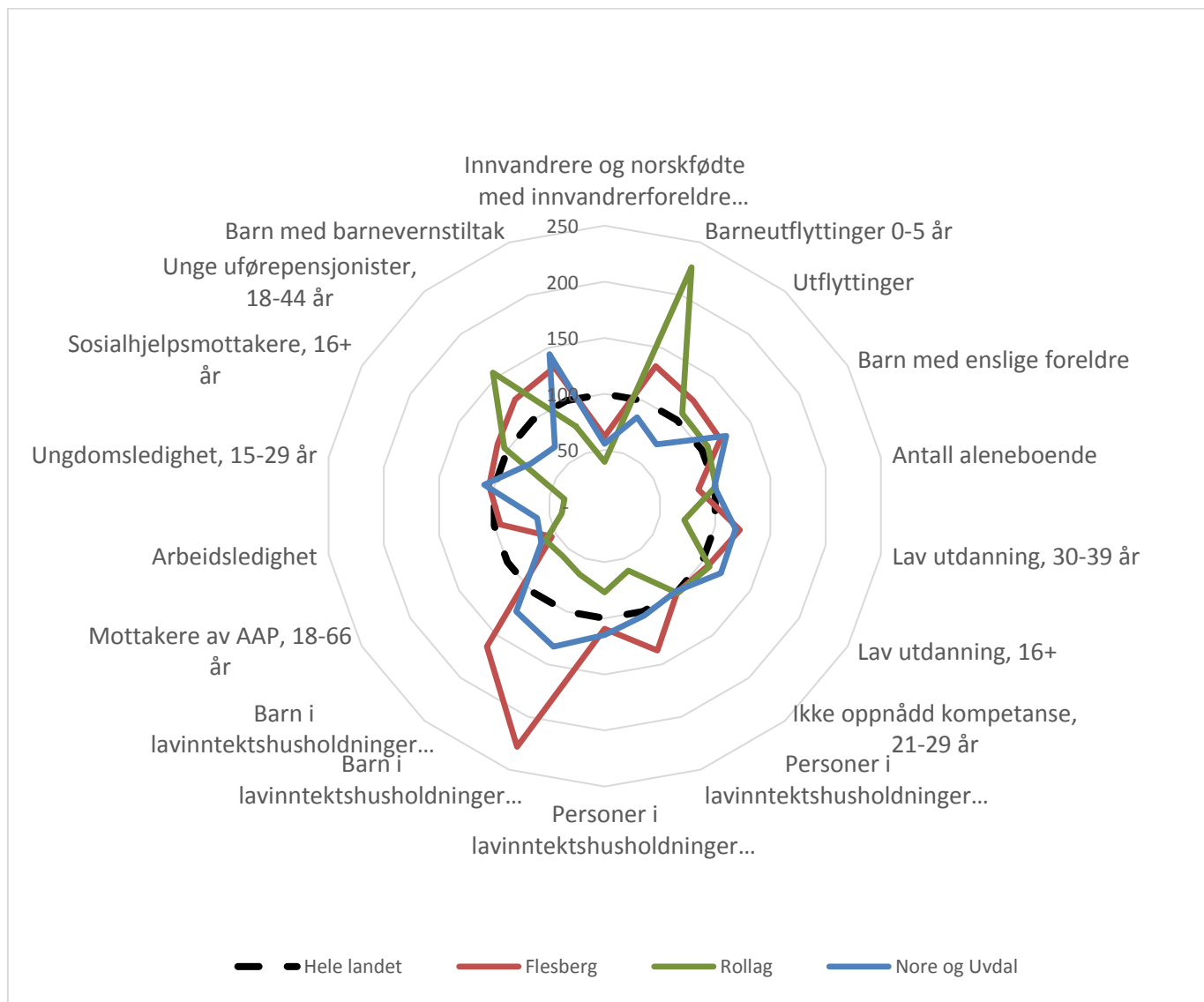
Antall eldre i aldersgruppen over 80 år vil trolig holde seg relativt stabilt neste 10 år. Det er grunn til å tro at disse tallene er relativt sikre siden dette er en aldersgruppe som i liten grad flytter. Det er imidlertid en mulig feilkilde i disse tallene dersom mange eldre fritidsbeboere i Nore og Uvdal kommune beslutter å bosette seg mer eller mindre permanent i fritidsboligen sin.

Framskrivningen av antall barn i barnehage- og skolealder har potensielt større feilmargin. Barnefamilier i etableringsfasen flytter oftere, og dette er en gruppe som i stor grad lar seg påvirke av jobbtillbud, boligtilbud, barnehage- og skoletilbud ved valg av bosted. Nore og Uvdal kommune har de siste årene lagt fødselstall til grunn ved utarbeiding av prognoser for framtidig elevtall. Disse prognosene har vist seg å være for pessimistiske sammenlignet med faktisk elevtall i skolen. Årskullene pr 01.01.16 er 16 % høyere enn fødselstallet i det respektive året i perioden 2000-2010. En offensiv satsing på barnefamilier kan være et viktig grep for å motvirke befolkningsnedgang.

Nore og Uvdal kommune har hatt netto innflytting i perioden 2011-2016 på 24 personer.

Framskrevet folkemengde etter aldersgrupper (Kilde: SSB hovedalternativ).

Levekårsindikatorer i Numedal (Kilde SSB)

5.2 Kommunereform

Planbehovet vil kunne endres ut fra så vel kommunereform, fylkeskommune-struktur, regionalt samarbeid og annet interkommunalt samarbeid. Det pågår en politisk prosess omkring kommune- og fylkesstrukturer, som også kan gi viktige føringer for Nore og Uvdal kommune. Nore og Uvdal kommune har foreløpig valgt å fokusere på samarbeid fremfor sammenslåing. Det interkommunale samarbeidet har pågått over tid i både Numedal og i Kongsbergregionen, og dette har vist seg nyttig og tjenlig i en rekke sammenhenger. Endringer som vil kunne skje framover, kan påvirke også lokale planprosesser.

1. juli 2016 var fristen for kommunene til å gjøre vedtak om sammenslåing i kommunereformen. Kommuner som ikke er helt ferdige med prosessen, vil få mulighet til å fullføre i løpet av høsten. Regjeringen vil fremme forslag til endringer i kommunestrukturen for Stortinget våren 2017 med sikte på sammenslåing fra 1.

januar 2019, alternativt 1. januar 2020. Samtidig vil regjeringen legge fram en lovproposisjon om nye oppgaver for kommunene. Begge proposisjonene vil bli behandlet i Stortinget i juni 2017.

Når det gjelder ny regionstruktur har Stortinget sluttet seg til regjeringens forslag om 10 nye regioner. Fylkene har frist 1. desember 2016 til å fatte vedtak om sammenslåing, slik at nye folkevalgte regioner kan tre i kraft fra 1. januar 2020 samtidig med kommunereformen.

5.3 Folkehelse

Folkehelse et særskilt, sentralt og tidsaktuelt moment, også i kommunal planlegging og planstrategi. Folkehelse er definert som befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i befolkningen. Folkehelsearbeid handler om å legge til rette for og fremme befolkningens helse og trivsel, og redusere faktorer som har negativ innvirkning på helsen (jf. Folkehelseloven § 3).

I folkehelseloven som ble satt i kraft 1. januar 2012, er planlegging vektlagt som et sentralt virkemiddel i folkehelsearbeidet og folkehelseloven er tett koblet til plan- og bygningsloven. Ifølge folkehelselovens kap.2, §§ 4-5 skal kommunene fremme folkehelse og ha oversikt over helsetilstanden blant befolkningen. Oversikt over folkehelseutfordringene i de enkelte kommunene skal danne grunnlag for strategier, mål og tiltak forankret i plansystemet i plan- og bygningsloven. Folkehelseprofilene, utarbeidet av Folkehelseinstituttet, er et virkemiddel som kan bistå kommunene med å få en oversikt over helsen til befolkningen. Et interkommunalt og flerårig prosjekt er igangsatt av kommunene i Numedal. Prosjektet er kalt «Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse». Dette innebærer kartlegging og utviklingsarbeid som skal innhente kvalitative data gjennom medvirkning fra befolkningen om hva som fremmer og hemmer deres helse i nærmiljø og lokalsamfunn. Arbeidet og resultatene vil kunne gi viktige innspill og grunnlag for framtidige planer, tiltak mv.

Med bakgrunn i kjent utvikling for folkehelse i kommunen, samt statens føringer om å særskilt fokusere på dette temaet, må Nore og Uvdal kommune fremover inkludere folkehelse og universell utforming i alle kommunens planer. Det er valgt å ikke foreslå folkehelse som egen plan, men implementering av folkehelsearbeidet i det generelle planarbeidet. Dette er hjemlet i pbl. § 3-1.

5.4 Oppvekst

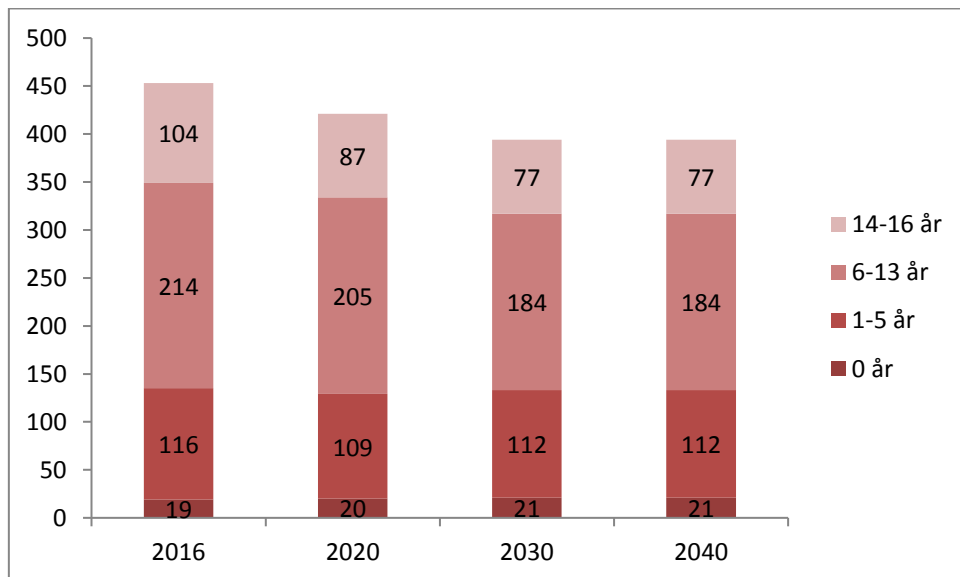
Barn og unge representerer framtida og grunnlaget for et godt liv legges i barneårene. Gode vaner legges og har betydning for god helse og kompetanse hele livet.

Kommunen har i dag fire barnehager i tettstedene Uvdal, Nore, Tunhovd og Rødberg. Vi har to skoler, Uvdal skole med 70 elever fr 1. – 7. klasse og Rødberg skole med 280 elever fra 1. – 10. trinn.

Barnehagene og skolene har god dekning av fagutdannede, som påvirker kvaliteten på tilbudet. Skolene har mange verktøy som både måler faglig og sosial utvikling. Disse skal være et verktøy for læring og utvikling av kvalitetene på de tjenestene vi har. Vi jobber systematisk med å heve de grunnleggende ferdighetene og begynner å se en liten framgang. Elevundersøkelsen i skolen viser også at det er høy trivsel i skolen i Nore og Uvdal. I barnehagen er det nylig innført en nasjonal foreldreundersøkelse som vil gi oss muligheten å få mer informasjon om kvalitet og dermed hva som kan forbedres.

Kommunen har ungdomsklubb for barn – og unge og som har stor betydning for trivsel i fritidsmiljøet. I tillegg har vi en kulturskole med bredt og variert tilbud.

Vi har noen framtidige utfordringer i forhold til å være liten kommune samtidig som det sentral forventes at flere oppgaver skal løses på kommunalt nivå. Dette har tvunget fram en større satsing på interkommunalt samarbeid i oppvekstsektorene i de tre kommunene i Numedal. Barnetallsutviklingen har vært stabil de siste årene til tross for tidligere prognoser om stor nedgang. Da er det tatt utgangspunkt i SSB sitt hovedalternativ for prognosering av barnetallsutviklingen. Velger vi fortsatt å prognosere på samme måten framover ser vi av figurene nedover at vi får en total nedgang i antall barn i alderen 0-16 år fra 453 barn i 2016 til 394 barn i 2040.

Hvis vi velger en mer optimistisk mellomalternativ der vi, som vi har erfart frem til nå, får en større nettotilflytting viser figuren nedenfor at vi får en beskjeden reduksjon fra 453 barn i 2016 til 428 barn i 2040.

Ungdata:

Nore og Uvdal kommune deltok i en landsomfattende undersøkelse blant elever på ungdomsskolen i 2014 for å kartlegge hvordan ungdommen har det. Resultatene viste at det er noen områder som gir spesielle utfordringer for ungdommen i vår kommune: tobakk og rus, risikoatferd og vold.

I forhold til landsgjennomsnittet ser vi at:

- Ungdommene er yngre når de begynner å drikke og de drikker oftere.
- Foreldrene har en mer liberal holdning til at ungdommene drikker
- Ungdommene får tidlig alkohol fra foreldrene
- Ungdommene er usikre på hva forelderens holdning om rusmiddelbruk.
- Flere av ungdommene i kommunen har vært i slåsskamp
- Flere blir utsatt for vold av en voksen i familien

Disse utfordringene må legges til grunn for kommunens tiltak for å bedre ungdommens fysiske og psykiske helse, både med veiledning av foreldrene og konkrete tiltak til styrking av ungdommens selvtillit, selvrespekt og mestringsopplevelser, som er med på å utvikle mot, bevissthet og positive holdninger blant ungdommene.

5.5 Omsorg

Demografi og tjenesteutvikling

I Nore og Uvdal kommune utgjør befolkningen over 67 år 19,5 % av den totale befolkningen. Dette er en høy andel sammenlignet med andre kommuner. Kommunen har et stort areal. Dette medfører store kjøreavstander for hjemmetjenesten. Omregnet i stillinger kjører hjemmetjenesten tilsvarende 2 stillinger pr uke.

Med de siste års utvikling innen sektoren har kommunen fått et betydelig ansvar for behandling, pleie og omsorg for personer med behov for svært omfattende tjenester. Den formelle omsorgen i Nore og Uvdal har tradisjonelt vært eldreomsorg. Dette er i markant endring, med en økende andel yngre brukere og middelaldrende kroniske syke som mottar omfattende kommunale omsorgstjenester, i første rekke hjemmetjenester og andre hjelpeordninger i hjemmet.

Det er en økning i antall psykisk utviklingshemmede. Det er en reduksjon i antall personer med behov for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester. Personene har likevel et større spekter av helsemessige og sosiale problemer og krever annen faglig kompetanse og et mer helhetlig livsløpsperspektiv på omsorgstilbudet.

Samhandlingsreformen

Samhandlingsreformen trådte i kraft 01.01.12. Reformen er basert på Stortingsmelding 47, hvor målet er et bedre pasientforløp mellom kommunen og helseforetak, en mer koordinert tjeneste og økt fokus på forebygging og helsefremmede tiltak. Samhandlingsreformen har gitt økt arbeidsmengde i de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Den økte arbeidsmengden skyldes flere og sykere pasienter, større gjennomstrømming av pasienter mellom ulike kommunale tilbud og mellom kommunens helse- og omsorgstjeneste og helseforetakene, noe som medfører økt administrering og dokumentasjon. Oppgavene har blitt langt mer komplekse. Dette gjelder både mer kompliserte medisinske prosedyrer enn før, langt større krav til koordinering, beredskap og kvalitetssikring. Det er for lite høgskoleutdannet personell kompetanse til å imøtekomme de økte utfordringene.

Kompetanse

Kompetanseutvikling for personell i fagavdelingen er regulert gjennom i Samhandlingsreformen, kompetanseløftet 2015 og strategisk planlegging/tiltaksplan for kompetanse for pleie- rehabilitering og omsorg i perioden 2016-2020, med hovedmål:

- Sikre tilstrekkelig og stabil personell i kommunens omsorgstjenester
- Øke andelen personell med høyere utdanning i omsorgssektoren

Strategisk planlegging/tiltaksplan for kompetanse for pleie- rehabilitering og omsorg i perioden 2016-2020, gir en beskrivelse av den kompetansen kommunen besitter i dag, og analyser av kompetansebehov og satsningsområder fremover ut fra alderssammensetning hos ansatte, nasjonale og kommunale krav. Planleggingen munner ut i tiltak i perioden 2016-2020. Tiltakene er sett i forhold til de utfordringer Nore og Uvdal kommune møter hva gjelder alderssammensetning hos de ansatte, samt utfordringer knyttet mot krav til kompetanse i de ulike brukergrupper.

5.6 Næringsutvikling (herunder landbruk og hyttebygging)

En kraftig endring for norsk næringsliv etter en opplevd nedgang i oljepris og oljerelatert sysselsetting vil påvirke innsatsområder i så vel staten, fylkene og kommuner i mesteparten av Norge. Nore og Uvdal

kommune vil også bli påvirket av den omfattende endringen som har skjedd. Uvdal maskinfabrikk er av stor betydning for sysselsettingen i Nore og Uvdal.

Nore og Uvdal kommune og Langedrag er de med flest arbeidsplasser i kommunen.

Nore og Uvdal kommune er i stor grad eget bo- og arbeidsmarked. Dette forklares med et isolert arbeidsmarked med lang avstand til pendlingsområdet (Kilde: Vareide, Telemarksforskning 2013). Dette gjør det svært viktig at antall arbeidsplasser i kommunen opprettholdes. Kommunen nådde en topp i antall arbeidsplasser i 2013 med 1345 arbeidsplasser. Det har vært en svak reduksjon i arbeidsplasser i 2014 og 2015. En mulig forklaring er at nedgangen i oljebransjen kan spores i nedgangen i lokale arbeidsplasser.

Nore og Uvdal kommune fører en aktiv næringspolitikk, og har ved hjelp av næringsfondet flere støtteordninger rettet mot næringslivet deriblant støtte til ansettelse av lærlinger og støtte til nyetableringer. Statistikken viser at en stor andel av bedriftsetableringene overlever den vanskelige oppstartsperioden. I 2008 ble det etablert 23 bedrifter i Nore og Uvdal. 13 av disse bedriftene var fortsatt i drift i 2013, noe som gir en overlevelsesprosent på 56,5 %. På landsbasis overlevde 28,7 % av bedriftene i samme periode (Kilde SSB og Laagendalsposten 10.11.15).

Fjell – og distriktslandbruket er under stadig økende press, og en har særlig de siste årene sett at norsk matproduksjon i økende grad flytter seg fra distriktene til mer sentrale strøk. Dette påvirker verdiskapingen i fjellområdene, med det fører også til gjengroing av kulturlandskapet og beiteområder. For å snu denne trenden er det viktig å øke matproduksjonen basert på ressurser og råvarer i fjellområdene, både i inn og utmark, samt styrke rekrutteringen til landbruket slik at flere unge vil ta over. Det vil da være viktig å se på gårdens samlede ressursgrunnlag og hvordan en best mulig kan utnytte disse.

Når man ser på sysselsettingen fordelt på næring ser man en bekymringsfull reduksjon i antall ansatte innenfor jordbruk og skogbruk siste sju år. Nore og Uvdal kommune er en arealmessig stor kommune, og primærnæringen er viktig for å opprettholde befolkningsgrunnlaget. Reduksjonen i næringen synliggjør behovet for det pågående prosjektet «Framtidsretta Landbruk» der kommunen er en viktig bidragsyter.

Forprosjektet viste at det er et stort behov for rådgiving og veiledning i utviklingstiltak og tiltak knyttet til produsentmiljø og kompetanseheving.

Hovedmålet med prosjektet er å øke matproduksjonen og verdiskapingen fra landbruket nettopp i denne delen av fylket. Prosjektet skal bidra til framtidstro gjennom kunnskapsheving, inspirasjon fra vellykkede satsinger, veivalgsanalyse og direkte rådgiving til bønder som vil utvikle egen drift. Rekruttering av unge bønder er spesielt viktig. I tillegg skal landbruksforvaltningen i kommunene og faglagene samarbeide tettere.

Kommunen har i næringsplan for perioden 2011 – 2021 mål om økt foredling og salg av lokale råvarer og ressurser basert på mat som produseres og høstes.

En høyere verdiskaping i fjellandbruket med utgangspunkt i mat- og utmarksressurser, opplevelser og landskap, og større grad av lokal foredling av råvarer produsert i fjellbygdene er viktige mål for fjellandbruket.

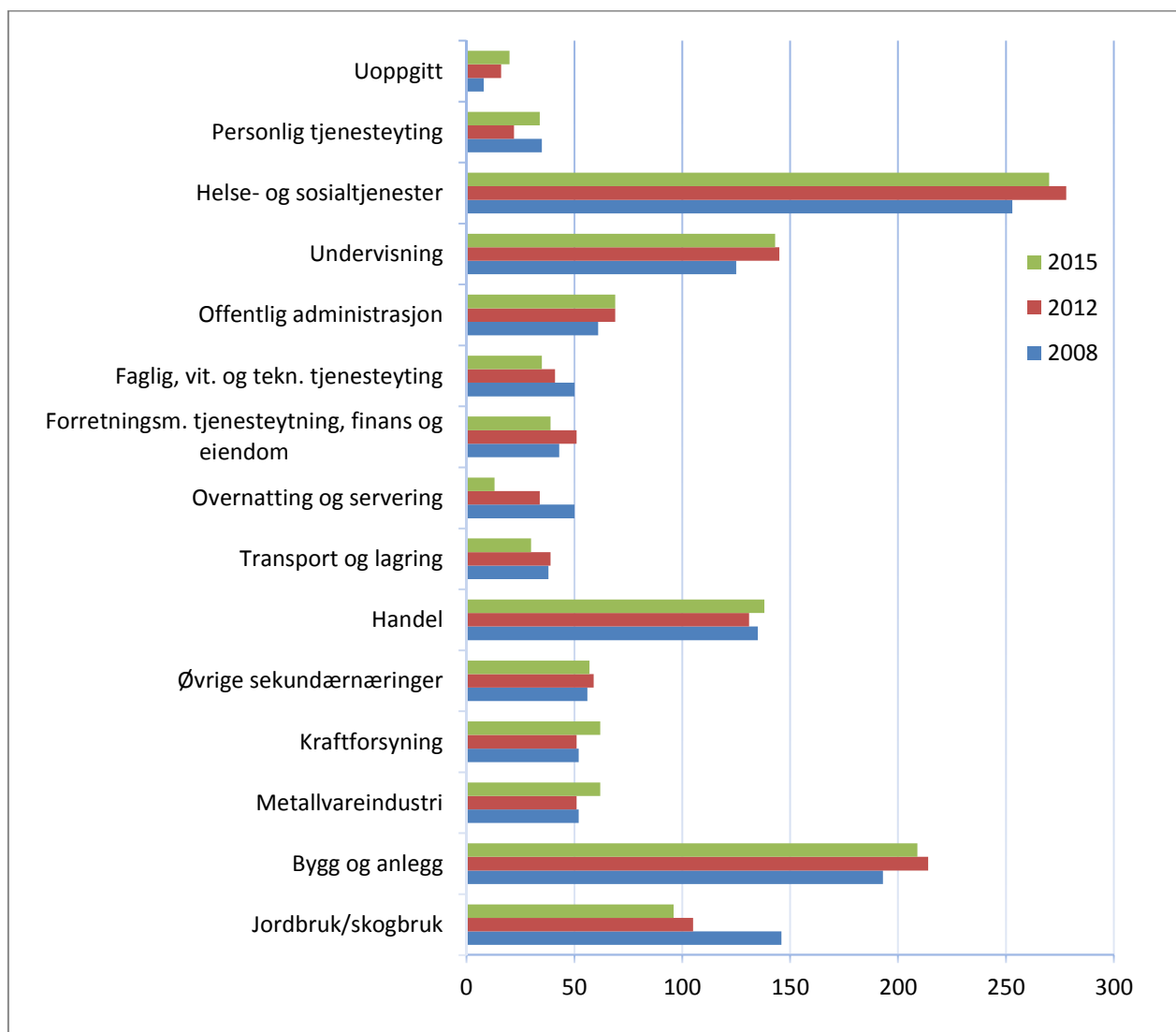
I regionalt næringsprogram for landbruk i Buskerud er økt produksjon hos lokalmat produsenter og øking i antall lokalmatprodusenter mål knyttet til videreforedling og lokalmatproduksjon.

Matopplevelser i Numedal er en viktig bidragsyter til å nå målsettingen. Det jobbes også videre med planer om lokalt foredlingsanlegg i Numedal som vil være viktig for mange aktører. Lokalmatkassen er etablert i høst i samarbeid med Eventyrsmak og Hallingkost, som en viktig salgskanal for lokalmat.

En annen næring som viser bekymringsfull reduksjon i antall ansatte er overnatting og servering. Dette er en næring som er viktig for kommunens besøksattraktivitet.

Bygg- og anleggsnæringen er en viktig bransje i Nore og Uvdal, og forklares med høy andel fritidsboliger i kommunen.

Hyttene næringen har overtatt for de ordinære reiselivsbedriftene som ikke har klart å følge med i utviklingen å tilpasse seg endrete rammebetingelser. Verdien av hyttene næringen for lokalt næringsliv ble i 2015 beregnet til 225 mill. kr årlig. I tillegg er det et potensial til å ta ut ytterligere 150 mill. kr (Fritidsbolig undersøkelse 2015, Norsk Turistutvikling AS).

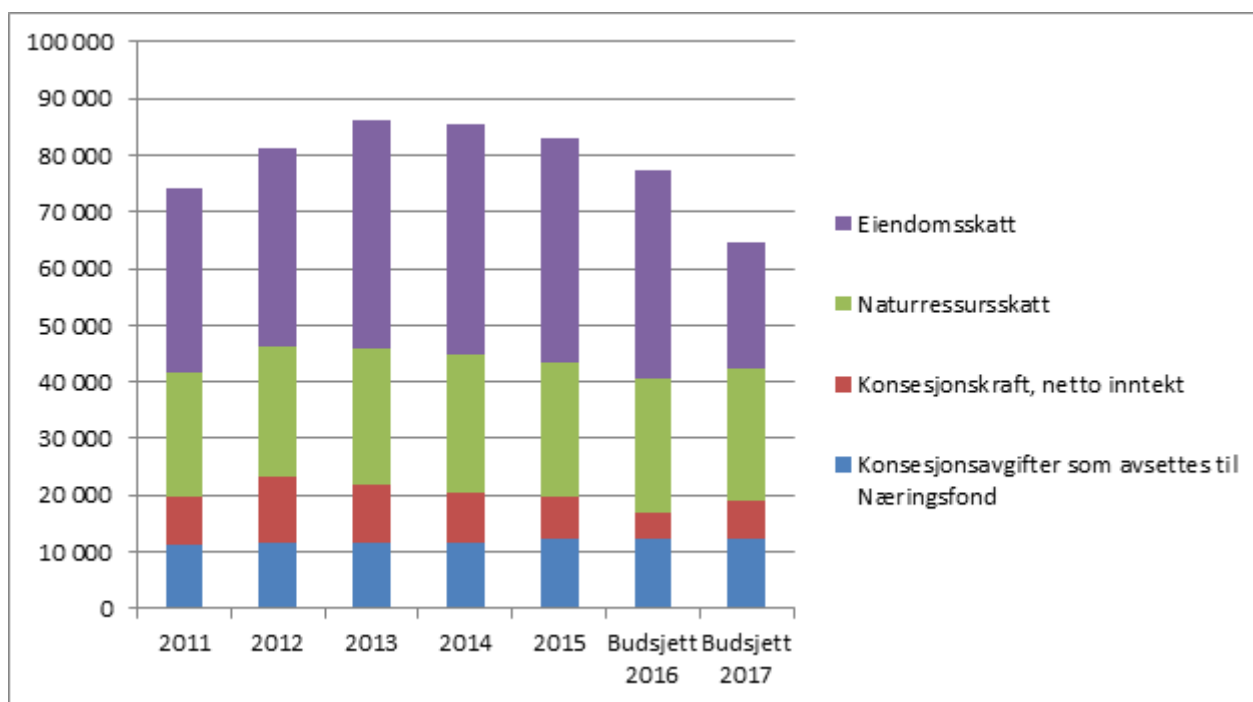

Sysselsatte personer fordelt på næringer i Nore og Uvdal kommune.

Nore og Uvdal kommunes inntekter fra eiendomsskatt på kraftverk reduseres med 14,6 mill. kr fra 2016 til 2017 (Figur 1). Dette utgjør om lag 4 % av kommunens samlede driftsinntekter. I henhold til rådmannens forslag til handlingsprogram har kommunen et omstillingsbehov på 15,7 mill. kr i 2017.

Kommunen har de foregående årene hatt en jevn vekst i kraftinntekter, og er blant landets rikeste kommuner målt i inntekter pr innbygger. Økte disponible rammer har ført til en styrking av tjenestetilbudet.

Kommunens økonomiske status endrer seg i årene som kommer med svikt i kraftinntekter. Samtidig ønsker staten færre kommuner, og det blir mindre penger til «frivillig små» kommuner. I tillegg er kommunen nødt til å håndtere stadig økende myndighetskrav. Organisasjonen må tilpasses varig lavere inntekter, og det må påregnes reduksjon i kvalitet og omfang på tjenester.

Figuren viser inntekter knyttet til vannkraftverk (i 1 000 kr).

5.7 Samferdsel og annen infrastruktur

Vann

Kommunen har ni vannverk i drift. Disse produserer til sammen over 200 millioner liter vann i året. Tre av vannverkene har installert vannbehandlingsanlegg. Det tas jevnlig prøver av vannet og disse viser at vannverkene leverer vann med svært god kvalitet. For å sikre fremtidig kvalitet og tilfredsstillende krav til uforutsette situasjoner må det etableres vannbehandlingsanlegg ved noen av de største vannverkene. Rent vann er en viktig ressurs for både fastboende og fritidsbeboere, både der kommunen har vannverk eller det etableres privat vannforsyning. Det er derfor viktig at vannressursene prioriteres gjennom kommunens overordnede planlegging.

Avløp

Kommunen har seks renseanlegg og tre andre infiltrasjonsanlegg for avløp. Det tas også jevnlig prøver av avløpsvannet og disse viser tilfredsstillende kvalitet. De siste årene viser en økning av private avløpsanlegg, da spesielt i tilknytning til fritidsbebyggelse. Det har blitt godkjent flere anlegg med tette tanker, noe som

øker mengde avløpsvann som må behandles. Dette gir en ekstra utfordring i forhold til kommunens mottak av slam, noe som gjør det påkrevet å etablere nye tekniske løsninger for slambehandling. Det er viktig å sørge for fremtidig god avløpsrensing av hensyn til både drikkevann og kvalitet i våre bekker, elver og øvrige vassdrag.

Veg/trafiksikkerhet

Det er totalt 87 km kommunale veger i Nore og Uvdal, hvorav ca. 33 km har fast dekke og ca. 54 km har grusdekke. I tillegg har kommunen medansvar i forhold til Eggedalsvegen (ca. 20 km) og ansvaret for brøyting/vintervedlikehold av Vestsidevegen i Uvdal. Det utføres et løpende arbeid med standardheving av det kommunale vegnettet i henhold til prioriteringer gjort i kommunal vegplan. I tillegg til faste dekker er autovern prioritert. Gjennom høringsuttalelser og årlige møter med fylkets vegmyndigheter gis det innspill til utbedring av fylkesvegnettet.

Bedring av trafiksikkerhet følger kommunens trafiksikkerhetsplan. Planen tar for seg både kommunale og fylkeskommunale veger. Større tiltak er økonomisk krevende å få gjennomført. De siste årene har det i hovedsak vært gjennomført fartsdempende tiltak/fartshumper og etablering av gatelys knyttet til bussholdeplasser og strekninger med skoleveg. Det søkes hvert år om tilskudd fra fylkeskommunen til slike tiltak. Trafiksikkerhetsdag avholdes årlig for 10. klasse og Numedal videregående skole. Forebyggende tiltak og fokus på holdning til trafiksikkerhet er viktig å prioritere framover.

5.8 Samfunnssikkerhet og beredskap

Samfunnssikkerhet er del av de særlig viktige føringene fra stat. Både de klimatiske endringer vi opplever (skred, flom), betydningen av infrastruktur i funksjon, og viktig kraftindustri i kommunen og i dalen for øvrig, er momenter som forsterker behovet for å ha en god og operativ plan for beredskap, forebygging og håndtering. Aktuelle hendelser som kan inntreffe må analyseres og beredskapsplaner må etableres for å sikre innbyggere, virksomheter og tilreisende tilstrekkelig sikkerhet. Kommunen har en særskilt rolle og ansvar i dette arbeidet.

Et høyt antall fritidsbeboere i perioder av året og ukedagene, gjør at Nore og Uvdal må ha et særskilt fokus på samfunnssikkerhet også i forhold til dette. Et samarbeid på tvers av flere etater, samt frivillige er sentralt. I tillegg forutsettes det forebygging og beredskap også fra den enkelte innbygger, grunneiere, virksomheter mv for å unngå farer.

Fylkesmannen har gjennomført tilsyn på beredskap i Nore og Uvdal kommune. På bakgrunn av dette må vi utarbeide helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i 2017. Kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen. Gjeldende beredskapsplan vil deretter bli rullert. Samfunnssikkerhet er for øvrig et moment som må være gjennomgående tema i nær alle kommunale planer og vedtak, og kommunen må fortløpende vurdere behov for justeringer.

5.9 Kommuneorganisasjonen

Kravene til kommuneorganisasjonen og tjenestene som ytes er i stadig endring og kravene til kvalitet er økende. Det er derfor viktig at det i framtida satses enda sterkere på kompetanseheving og utvikling av det personalet som skal utføre tjenestene.

6 Vurdering av planbehovet i kommunestyreperioden

6.1 Kommuneplan

Kommuneplanen bør gjenspeile utviklingen i samfunnet og fange opp næringslivets og innbyggernes behov for endringer i arealbruken i kommunen. Samfunnsdelen skal gi overordnede mål og føringer for utvikling av kommunesamfunnet og for kommunen som organisasjon. Handlingsdelen angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer. Et viktig prinsipp er at samfunnsdelen ikke skal være mer omfattende enn nødvendig og legge vekt på tilpasning til kommunens behov.

Samfunnsdelen skal følges opp gjennom handlingsprogram med handlingsdel, budsjett og økonomiplan. I vedtatt samfunnsdel inngår en rekke konkrete tiltak som egentlig skulle inngått i andre planer enn kommuneplanens samfunnsdel. Dette er et av momentene som tilsier at samfunnsdelen er moden for rullering.

Strategier i kommuneplanens samfunnsdel, 2010:

Folkehelse og bolyst

1. Oppvekst- og levevilkårene i Nore og Uvdal skal være så gode at de skaper økt bolyst for innbyggere og potensielle innflyttere i alle aldre
2. Alle innbyggerne i kommunen skal få mulighet til å delta aktivt i et inkluderende samfunn der alle får oppleve sosial tilhørighet
3. Innbyggerne skal tilbys veiledning om sunn livsstil
4. Alle barn i barnehager og elever i grunnskolen skal ha et godt faglig, fysisk og sosialt tilbud som fremmer læring, trivsel og god helse

Næringsutvikling og arbeidsplasser

5. Kommunen skal være en aktiv tilrettelegger, forvalter og pådriver for næringsutvikling, etablering av nye virksomheter og sikring av eksisterende arbeidsplasser i privat næringsliv
6. Nore og Uvdal skal være et attraktivt reisemål med vekst i hele planperioden
7. Nore og Uvdal kommune skal forvalte sine arealer og naturressurser på en aktiv og bærekraftig måte

Kommuneorganisasjonen som forvalter, tilrettelegger og tjenesteyter

7. Nore og Uvdal skal være en kommune med et levende og aktivt lokaldemokrati
8. Nore og Uvdal skal være en kommune med en effektiv kommuneorganisasjon

Samfunnsdelen skal nå sees enda tydeligere i sammenheng med handlingsprogram med handlingsdel og økonomiplan. Det er behov for rullering av samfunnsdelen av kommuneplan tidlig i planperioden.

Det er gått 6 år siden kommuneplanens samfunnsdel ble rullert og det er skjedd store samfunnsendringer i denne perioden som gjør det aktuelt å rullere samfunnsdelen.

Arealdelen av kommuneplan for Nore og Uvdal er vedtatt i 2000. I 2003 ble det bestemt at kommunen skulle deles inn i planområder:

- ✓ Kommunedelplan for Tunhovd, vedtatt i 2006
- ✓ Kommunedelplan for Myrset – Ånesgården, vedtatt i 2009
- ✓ Kommunedelplan for Nore og Uvdal Vest, vedtatt i 2015, Kommunedelplan for deler av Trillemarka – Rollag Østfjell er innlemmet i denne planen.

- ✓ Kommunedelplan for Nore og Uvdal Øst, vedtatt i 2015
- ✓ Kommunedelplan for Dagalifjellet med Rødberg – status pr. desember 2016: 2. gangs høring gjennomført våren 2016. Sluttbehandling i februar 2017.

Rullering av arealdelen av kommuneplan er et krevende arbeid. Selv med inndeling i delplaner, tar disse prosessene for lang tid. Store endringer gjennom ny plan- og bygningslov, med bl.a. krav til dokumentasjon og begrunnelse for valg av løsning (planprogram, konsekvensutredninger, temakart, hensynssoner) gjør arbeidet krevende. Det er noen utfordringer med at bestemmelsene til de ulike kommunedelplanene ikke blir identiske når planene ikke vedtas samtidig.

Planprosesser knyttet til arealdelen av kommuneplan tar lang tid å rullere/utarbeide som følge av endringer i plan- og bygningsloven og krav til økt detaljeringsgrad. Det er behov for å utarbeide rutiner for prioritering av planoppgaver og gjennomføring av planprosesser.

Tilgang på tomter for fritidsbebyggelse har vært rådende tema i arealplanlegging ved de siste rulleringer. Ved rullering av arealdelen kan det nå være aktuelt å avgrense rulleringen til å omfatte noen hovedtema. Aktuelle tema er boligbygging og næringsutvikling. Avklaring av tema i arealdelen gjøres gjennom samfunnsdelen av kommuneplan.

6.2 Prioritering av planoppgaver

Oversikten nedenfor viser hvilke planer som skal prioriteres i kommunal regi i planperioden. Krysset viser årstall for sluttbehandling av plan.

Rådmann

	Kommuneplan	2017	2018	2019	2020	Kommentar
1	Kommuneplanens samfunnsdel 2010-2021	X				
2	Arealdelen av kommuneplan		X			
	Sektorplan	2017	2018	2019	2020	Kommentar
1	Helhetlig ROS-analyse	X				
2	Arbeidsgiverplattform	X				Igangsatt
3	Strategisk kompetanseplan			X		
4	Plan for beredskapsledelse i Nore og Uvdal		X			
5	IKT-strategi					Gjennom samarbeid Kongsbergregionen
	Handlingsplan	2017	2018	2019	2020	Kommentar
1	Handlingsprogram	X	X	X	X	

Kommuneplan	Kommuneplanen er kommunens overordnede politiske styringsdokument og skal gi langsiktige rammer for utvikling av kommunesamfunnet som helhet og forvaltningen av arealressursene i et 10-20 års perspektiv. Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel , arealdel og en handlingsdel .
Kommunedelplan	Overordna plan for område, tema, virksomhet - langt tidsperspektiv (4-16 år). Kommunedelplaner har ingen særskilt status eller forrang framfor andre temaplaner, men krever at planarbeidet følger planlovens krav til prosess. Kravene er utarbeidelse og høring av et planprogram (prosjektbeskrivelse), formell høring og fastsettelse i kommunestyret. Planen har betydning for mere enn egen kommunens virksomhet.
Sektorplan	Sektorplan er en plan for et bestemt område, tema eller sektor og bygger direkte på kommuneplan og/eller handlingsprogram - mellomlangt tidsperspektiv (4 år) - ikke prosess etter plan- og bygningsloven. Planen har betydning for kommunens egen virksomhet.
Handlingsplan	Handlingsplan konkretiserer hvordan en overordnet plan skal følges opp med tiltak, ansvar og tidsfrister. En handlingsplan kan enten inngå som del av en kommuneplan/ kommunedelplan/ sektorplan eller fremmes som egen oppfølgende plan hjemlet i overordnet plan.

Kommuneområde Helse Sosial og Barnevern

	Kommunedelplan	2017	2018	2019	2020	Kommentar
1	Kommunedelplan for psykisk helse, rus og vold i nære relasjoner		X			
2	Kommunedelplan for helhetlig forebyggende rusplan			X		
3	Kommunedelplan for habilitering og rehabilitering		X			
	Sektorplan	2017	2018	2019	2020	Kommentar
2	Smittevernplan	X				Temaplan; del av kommunens beredskapsplan
3	Flyktningeplan		X			Temaplan
4	Plan for psykisk og sosial omsorg ved kriser (POSOM)		X			Temaplan. Del av kommunens overordnet beredskapsplan
5	Helseberedskapsplan		X			Temaplan. Del av kommunens beredskapsplan
6	Fosterhjemplan for Numedal	X				
	Handlingsplan	2017	2018	2019	2020	Kommentar
1	Alkoholpolitisk handlingsplan				X	Sees i sammenheng og behandles politisk med rullering av Kommunedelplan for helhetlig forebygging

Kommuneplan	Kommuneplanen er kommunens overordnede politiske styringsdokument og skal gi langsiktige rammer for utvikling av kommunesamfunnet som helhet og forvaltningen av arealressursene i et 10-20 års perspektiv. Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel , arealdel og en handlingsdel .
Kommunedelplan	Overordna plan for område, tema, virksomhet - langt tidsperspektiv (4-16 år). Kommunedelplaner har ingen særskilt status eller forrang framfor andre temaplaner, men krever at planarbeidet følger planlovens krav til prosess. Kravene er utarbeidelse og høring av et planprogram (prosjektbeskrivelse), formell høring og fastsettelse i kommunestyret. Planen har betydning for mere enn egen kommunens virksomhet.
Sektorplan	Sektorplan er en plan for et bestemt område, tema eller sektor og bygger direkte på kommuneplan og/eller handlingsprogram - mellomlangt tidsperspektiv (4 år) - ikke prosess etter plan- og bygningsloven. Planen har betydning for kommunens egen virksomhet.
Handlingsplan	Handlingsplan konkretiserer hvordan en overordnet plan skal følges opp med tiltak, ansvar og tidsfrister. En handlingsplan kan enten inngå som del av en kommuneplan/ kommunedelplan/ sektorplan eller fremmes som egen oppfølgende plan hjemlet i overordnet plan.

Kommuneområde Pleie Rehabilitering og Omsorg

	Kommunedelplan	2017	2018	2019	2020	Kommentar
1	Kommunedelplan for pleie- rehabilitering og omsorg			X		
	Sektorplan	2017	2018	2019	2020	Kommentar
1	Demensplan	x				Igangsatt
2	Plan for målrettet ernæringsbehandling	x				
3						
	Handlingsplan	2017	2018	2019	2020	Kommentar
1	Strategisk planlegging/tiltaksplan for kompetanse for pleie- rehabilitering og omsorg	X				Administrativ plan. Orienteres hvovedutvalg

Kommuneplan	Kommuneplanen er kommunens overordnede politiske styringsdokument og skal gi langsiktige rammer for utvikling av kommunesamfunnet som helhet og forvaltningen av arealressursene i et 10-20 års perspektiv. Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel , arealdel og en handlingsdel .
Kommunedelplan	Overordna plan for område, tema, virksomhet - langt tidsperspektiv (4-16 år). Kommunedelplaner har ingen særskilt status eller forrang framfor andre temaplaner, men krever at planarbeidet følger planlovens krav til prosess. Kravene er utarbeidelse og høring av et planprogram (prosjektbeskrivelse), formell høring og fastsettelse i kommunestyret. Planen har betydning for mere enn egen kommunens virksomhet.
Sektorplan	Sektorplan er en plan for et bestemt område, tema eller sektor og bygger direkte på kommuneplan og/eller handlingsprogram - mellomlangt tidsperspektiv (4 år) - ikke prosess etter plan- og bygningsloven. Planen har betydning for kommunens egen virksomhet.
Handlingsplan	Handlingsplan konkretiserer hvordan en overordnet plan skal følges opp med tiltak, ansvar og tidsfrister. En handlingsplan kan enten inngå som del av en kommuneplan/ kommunedelplan/ sektorplan eller fremmes som egen oppfølgende plan hjemlet i overordnet plan.

Kommuneområde Skole Barnehage og Kultur

	Kommunedelplan	2017	2018	2019	2020	Kommentar
1	Kommunedelplan for oppvekst		x			Interkommunal, Numedal
2	Kommunedelplan for kultur				X	Interkommunal, Numedal
3	Kommunedelplan for Idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet			X		
	Sektorplan	2017	2018	2019	2020	Kommentar
1	Kvalitetsutviklingsplan for grunnskolen i Numedal		X		X	
	Handlingsplan	2017	2018	2019	2020	Kommentar

Kommuneplan	Kommuneplanen er kommunens overordnede politiske styringsdokument og skal gi langsiktige rammer for utvikling av kommunesamfunnet som helhet og forvaltningen av arealressursene i et 10-20 års perspektiv. Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel , arealdel og en handlingsdel .
Kommunedelplan	Overordna plan for område, tema, virksomhet - langt tidsperspektiv (4-16 år). Kommunedelplaner har ingen særskilt status eller forrang framfor andre temaplaner, men krever at planarbeidet følger planlovens krav til prosess. Kravene er utarbeidelse og høring av et planprogram (prosjektbeskrivelse), formell høring og fastsettelse i kommunestyret. Planen har betydning for mere enn egen kommunens virksomhet.
Sektorplan	Sektorplan er en plan for et bestemt område, tema eller sektor og bygger direkte på kommuneplan og/eller handlingsprogram - mellomlangt tidsperspektiv (4 år) - ikke prosess etter plan- og bygningsloven. Planen har betydning for kommunens egen virksomhet.
Handlingsplan	Handlingsplan konkretiserer hvordan en overordnet plan skal følges opp med tiltak, ansvar og tidsfrister. En handlingsplan kan enten inngå som del av en kommuneplan/ kommunedelplan/ sektorplan eller fremmes som egen oppfølgende plan hjemlet i overordnet plan.

Kommuneområde Næring Miljø og Kommunalteknikk

	Kommunedelplan	2017	2018	2019	2020	Kommentar
1	Kommunedelplan for bolig				X	
2	Kommunedelplan for energi og klima		X			
3	Kommunedelplan for kulturminner					Sluttbehandles ikke i denne perioden, har oppstart i 2020
4	Kommunedelplan for næring			X		
5	Kommunedelplan for stier og løyper	X				
6	Kommunedelplan for beitebruk	X				
	Sektorplan	2017	2018	2019	2020	Kommentar
1	Hovedplan Vannforsyning	X				
2	Hovedplan avløp		X			
3	Vegplan		X			
4	Trafikksikkerhetsplan	X				
5	Strategiplan for jordbruk og skogbruk i NUK				X	
	Handlingsplan	2017	2018	2019	2020	Kommentar
1	Vedlikehold og tiltaksplan for Nore og Uvdal museum			X		
2	Samordnet handlingsplan for næringsarbeid		X			
3	Handlingsplan for stier og løyper	X				

Kommuneplan	Kommuneplanen er kommunens overordnede politiske styringsdokument og skal gi langsiktige rammer for utvikling av kommunesamfunnet som helhet og forvaltningen av arealressursene i et 10-20 års perspektiv. Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel, arealdel og en handlingsdel .
Kommunedelplan	Overordna plan for område, tema, virksomhet - langt tidsperspektiv (4-16 år). Kommunedelplaner har ingen særskilt status eller forrang framfor andre temaplaner, men krever at planarbeidet følger planlovens krav til prosess. Kravene er utarbeidelse og høring av et planprogram (prosjektbeskrivelse), formell høring og fastsettelse i kommunestyret. Planen har betydning for mere enn egen kommunens virksomhet.
Sektorplan	Sektorplan er en plan for et bestemt område, tema eller sektor og bygger direkte på kommuneplan og/eller handlingsprogram - mellomlangt tidsperspektiv (4 år) - ikke prosess etter plan- og bygningsloven. Planen har betydning for kommunens egen virksomhet.
Handlingsplan	Handlingsplan konkretiserer hvordan en overordnet plan skal følges opp med tiltak, ansvar og tidsfrister. En handlingsplan kan enten inngå som del av en kommuneplan/ kommunedelplan/ sektorplan eller fremmes som egen oppfølgende plan hjemlet i overordnet plan.

Vedlegg:

1. Vurdering av Planstrategi for Nore og Uvdal 2013-2016